

A ROMÁNIAI MAGYAR SZOCIÁLIS TEVÉKENYSÉGŰ SZERVEZETEK JEGYZÉKE MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

Az adatbázis összeállítása során a Nemzeti Kisebbségkutató Intézet kutatásának módszertanát követtük, valamint 2010-2015 között megvalósult szervezetkutatások során szerzett empirikus tapasztalatainkra támaszkodtunk.

A Nemzeti Kisebbségkutató Intézet kutatói adatbázisukat a Romániai magyar kulturális intézmények adatbázisa, valamint különböző pályázati adatbázisok alapján állították össze, hálódamódszerrel egészítették ki, és a telefonos adatfelvétel során ellenőrizték. Ebben a 2009-es adatbázisban 117 olyan szervezet szerepelt, amelynek elsődleges vagy másodlagos tevékenysége szociális jellegű volt. 2010-2013 között PhD kutatás során ezt az adatbázist 223-ra sikerült bővíteni.

Ezen két adatbázis mellett 14 másik adatbázist vizsgáltunk át. Sikerült megtalálnunk öt megyei szintű civil katalógust (Hargita, Kovászna, Maros, Temes, Hunyad), valamint három kistérségi civil katalógust (a Székelyudvarhelyi Községi Alapítvány katalógusát, a Székelyudvarhelyi Szociális Együttműködés projekt adatbázisát, a Gyergyói Szociális Szolgáltatások katalógusát), felhasználtuk továbbá az Erdélyi Református Egyházkerület intézménylistáját, az Unitárius Egyház szociális szervezeteinek listáját, a Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyházmegye Szociális Fórum nevű együttműködési projektjének adatbázisát, a MOL Gyermekgyógyító Program pályázati nyertesének adatbázisát, a Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetségének taglistáját, valamint a Babeş–Bolyai Tudományegyetem szociális munkás végzetteinek adatbázisát (konkrétan a végzettek aktuális munkahelyeinek listáját). Végül a Szociális, Családügyi és Munkaügyi Minisztérium elektronikus nyilvántartását is felhasználtuk, amely tartalmazza minden akkreditált szociális szolgáltatás adatait.

AZ ADATBÁZISBA VALÓ BEKERÜLÉS KRITÉRIUMA

A Nemzeti Kisebbségkutató Intézet 2009-es adatbázisba jogi személyiséggel vagy származtatott jogi személyiséggel rendelkező szervezetek kerültek be a leginkább, de voltak olyanok is, amelyek nem rendelkeztek jogi személyiséggel, ezeket később az elemzésekbe nem vették be. Ennek megfelelően a jelenlegi adatbázisba való bekerülés alapkritériuma is a jogi személyiség megléte volt.

Továbbá, hogy egy adott szervezet valamelyik katalógusban „szociális” tevékenységűként szerepelt, szociális címszó alatt volt megtalálható. A 2015-ös kutatás során a válaszadóknak lehetősége volt arra is, hogy önbesorolós módszerrel meghatározzák, hogy mennyire fontos a szervezetük számára a szociális tevékenység. Az elemzésbe azok a szervezetek kerültek be, amelyek elsődleges, másodlagos, illetve harmadlagos tevékenységük szerint szociális szervezetek (a harmadlagos szervezetből viszonylag kevés volt). Az önbesorolós módszert időnként szakértőként felülbíráltuk. Erre főleg akkor került sor, amikor egy adott szervezet akkreditált szociális szolgáltatást működtet, mégis negyedrangú tevékenységként jelöli meg a szociális tevékenységet (pl. vallási, egészségügyi, oktatási vagy közösségfejlesztési tevékenység után), vagy például elsődlegesen vagy másodlagosan adományozással vagy adománykövetéssel foglalkozik.

A SZERVEZETEK MAGYAR JELLEGE

A szervezetek magyar jellegének megállapítására a Nemzeti Kisebbségkutató Intézet kutatása során mutatóként a tagság szervezeti ügyvitel során alkalmazott nyelvhasználatát, illetve a tagság nemzetiségi szerinti összetételét használták, ezen kívül a kapcsolatfelvétel során elmondták, hogy magyar szervezeteket vizsgálnak, így csak azok a személyek válaszoltak kérdéseikre, akik szervezeteiket magyarnak tartották, és így relevánsnak gondolták a megkeresést. Önkritikaként megfogalmazódott, hogy így „túlságosan magyar” civil szférát sikerült megfogni és felhívták a figyelmet arra, hogy az etnikailag vegyes szervezetek így nem kerültek be az adatbázisba.

Ezt figyelembe véve a szervezetek magyar jellegének megállapításakor lazítottunk a kritériumokon: a szervezeti ügyvitel során alkalmazott nyelvhasználat esetén bekerülhettek azok is, ahol a nyelvhasználat vegyes, a tagság, munkatársak és hasznélvezők között vannak magyarok, illetve a szervezet vezetősége részéről volt olyan személy, aki magyarul ki tudta tölteni a kérdőívünket. Így olyan jelentős szervezeteket sikerült elérni, mint pl. a marosvásárhelyi Alpha Transilvana Alapítvány.

Szintén bekerültek az adatbázisba azok a szervezetek, amelyek magyar nemzetiségűek működtetnek, de elsősorban roma nemzetiségű hasznélvezők számára.

Az adatbázisban a 2015-ös kutatásban részt vevő szervezetek esetén négy változó segíti a szervezetek magyar jellegének értelmezhetőségét: a szervezet hasznélvezői között vannak-e magyarok (igen/nem), vannak-e románok (igen/nem), vannak-e romák (igen/nem), valamint mekkora a magyar nemzetiségű hasznélvezők aránya.

AZ ADATOK AKTUALIZÁLÁSA

A 2015-ös kutatás során elkészült adatbázist 2018 augusztusában frissítettük. Az aktualizálás során a Szociális, Családügyi és Munkaügyi Minisztérium akkreditált szolgáltatásokat tartalmazó adatbázisát és a szociálisháló.ro szakmai információs portál katalógusát (160 szervezettel) használtuk. Azokra a szervezetekre, amelyek nem rendelkeznek akkreditált szolgáltatásokkal, illetve nincsenek benne a portál katalógusában, interneten kerestünk rá és így ellenőriztük le a meglévő adataink aktualitását.

VÁLTOZÓK SZERINTI MEGJEGYZÉSEK

Az adatbázis a szervezetekkel kapcsolatosan területi adatokat, szervezeti háttérrel kapcsolatos adatokat (jogi forma, társadalmi háttér, területi hatáskör, fő tevékenység stb.), szociális tevékenységükkel kapcsolatos adatokat (akkreditáció, programok rendszeressége, hasznélvezői kör) és elérhetőségeket tartalmaz.

A **szervezetek tevékenységi terület szerinti besorolásánál** a Nonprofit Szervezetek Nemzetközi Osztályozását használtuk (Salamon – Anheier 1996), amelyet a Nemzeti Kisebbségkutató Intézet 2009-es kutatásában is használtak. A tevékenységi kör megállapítása két módon történt. Azoknál a szervezeteknél, amelyek nem vettek részt a 2015-ös felmérésben szakértői besorolás alapján állapítottuk meg az elsődleges tevékenységi kört. Azoknál a szervezeteknél, amelyek részt vettek a kutatásban a

tevékenységi területek megállapítása önbesorolós módszerrel történt, a szervezetek három tevékenységet is megjelölhettek.

A **szervezetek szociális tevékenységét** leíró változó esetében a fő rendezőelvet a szociális szolgáltatások professzionalizálódása és rendszeressége jelentik. Öt kategóriát határoztunk meg: az elsőbe azok a szervezetek kerültek, amelyek akkreditált szociális szolgáltatásokat működtetnek, a másodikba azok, amelyek folyamatosan szociális szolgáltatásokat és programokat működtetnek, a harmadikba az időszakosan szociális jellegű programokat működtető szervezetek, míg a negyedikbe az alkalmi jelleggel szociális programokat működtető szervezetek kerültek. Az utolsó kategóriába soroltuk azokat a szervezeteket, amelyekről nem rendelkezünk elég információval a szociális programjaikkal kapcsolatban.

A **szervezetek társadalmi hátterére** vonatkozóan szintén ezt az eljárást alkalmaztuk. A lehetséges attribútumok a következők: közösségi, világi szervezet (a közösség tagjai által alapított, fenntartott szervezet); egyházi (egyházi alapítású, egyház által fenntartott, egyházhoz kötődő szervezet); vegyes (világi és egyházi); önkormányzati (önkormányzat által létrehozott, fenntartott, vagy valamely önkormányzati intézmény mellett működő szervezet); állami (valamely megyei, állami szociális intézmény mellett működő szervezet); magánalapítvány; vegyes (önkormányzati és civil).

Az **egyházi hátterű szervezetek** esetén a felekezeti hovatartozást is rögzítettük.

A **jogi forma** esetén az egyesületi, alapítványi forma került meghatározásra, valamint a szövetség és az „egyéb” kategória. Az adatok a kérdőívet kitöltő szervezetektől származnak, illetve a többi esetben, ahol ez nem kikövetkeztethető a szervezet nevéből, a romániai egyesületek és alapítványok jegyzékében kerestük meg a szervezeteket.

PROGRAMFELELŐS

További részletek

office@ispmn.gov.ro

Dániel Botond

danielbotond@gmail.com,

0740053604